

Nr 334.

Av herrar **Schlyter** och **Bergquist**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till domstolarna m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 268 ang. vissa anslag till domstolarna m. m. har bl. a. framlagts en plan för hovrätternas organisation sedan nya rättegångsbalken trätt i kraft, alltså för tiden efter den 1 januari 1948.

Beträffande behovet av ledamöter för nämnda tid har chefen för justitiedepartementet anfört att det torde vara obestridligt att det muntliga förhandlingssättet kräver en icke obetydlig förstärkning av antalet ledamöter. Justitieministern har redogjort för de beräkningar rörande behovets storlek som hittills blivit verkställda. Sålunda har i en i maj 1944 dagtecknad promemoria angående hovrätternas arbetsuppgifter m. m. räknats med ungefär samma antal hovrättsrådsbefattningar som för närvarande (75) samt därutöver 20 nya ledamotsbefattningar. 1943 års domarutredning har i sitt år 1946 avgivna betänkande kommit till en väsentligt högre siffra. Den har nämligen funnit att det vid tidpunkten för beräkningen befintliga antalet ordinarie och extra ledamöter, 83, borde ökas med omkring 30. Slutligen må nämnas att hovrätterna i sina petita för senare hälften av nästkommande budgetår beräknat det behövliga antalet ledamöter till sammanlagt $112\frac{1}{2}$, en beräkning som alltså stämmer mycket nära överens med den av domarutredningen verkställda.

I betraktande av de resultat vartill man sålunda kommit vid de senaste beräkningarna förefaller det vara en alltför optimistisk bedömning av justitieministern, när han stannat för att föreslå endast 96 ordinarie ledamotsbefattningar — fortfarande bortsett från presidenterna — samt därutöver anslag till 6 extra ledamöter. Att märka är att han därvid stött sig på de antaganden som gjorts i nyssnämnda promemoria från maj 1944, vilka i sin tur basera sig på beräkningar, verkställda av processlagberedningen. Vid denna tidpunkt saknade man emellertid så gott som helt och hållet praktiska erfarenheter av de verkningar det reformerade förfarandet får beträffande hovrätternas arbetsbörda. Sådana erfarenheter ha sedermera erhållits, dels genom den ökade användningen av muntliga förhör enligt den äldre rättegångsbalkens föreskrifter, dels ock genom tillämpning, i den mån gällande lag så möjliggör, av den nya lagens stadganden om förfarandet. Det är dessa erfarenheter vilka ligga till grund för domarutredningens och hovrätternas beräkningar av det be-

hövliga antalet ledamöter, och det synes därför svårt att jäva riktigheten av dem under återopande av äldre, utan erfarenhetsmässigt underlag verkställda beräkningar.

Antalet ledamöter i hovrätterna torde därför för tiden efter den 1 januari 1948 böra fastställas till det av hovrätterna angivna antalet eller, förutom presidenterna, 112. I vart fall torde organisationen böra i fråga om ordinarie ledamöter bygga på det av hovrätterna föreslagna antalet eller 102.

Även såvitt angår ledamöternas fördelning mellan hovrätterna synes den i propositionen framlagda planen kunna göras till föremål för erinringar. Svea hovrätt har nu 40 ordinarie och 4 extra ledamöter. Hovrätten föreslås i propositionen skola tillsammans med den därifrån utbrutna hovrätten för Nedre Norrland erhålla 52 ledamotsbefattningar. Göta hovrätt har 20 ordinarie och 4 extra ledamöter. Nu föreslås hovrätten jämte den därifrån utbrutna hovrätten för Västra Sverige skola erhålla 28 ledamotsbefattningar. Hovrätten för Övre Norrland utökas från $5\frac{2}{3}$ ledamöter till 8. Under sådana förhållanden förefaller det egendomligt att hovrätten över Skåne och Blekinge, som nu har 11 ordinarie och 2 extra ledamöter, icke skall erhålla större utökning än till 14 ledamöter, därav en extra.

Till grund för den i propositionen verkställda fördelningen ligga från hovrätten införskaffade uppgifter rörande hovrätternas arbetsbelastning under de senaste åren, uttryckt i antalet handlagda mål av skilda kategorier. En sådan siffermässig grundval för fördelningen är givetvis erforderlig men räcker uppenbarligen icke som enda stöd därför. Under förutsättning att ökningen i arbetsbördan kommer att bli ungefär lika stor för samtliga hovrätter — och anledning saknas i vart fall till antagande att ökningen för Skånska hovrättens del kommer att bli mindre än för övriga i genomsnitt — måste den gjorda fördelningen av ledamöterna förutsätta att arbetsbördan per ledamot för närvarande är väsentligt mindre inom skånska hovrätten än inom de övriga hovrätterna eller ock att arbetet i den nämnda hovrätten är mindre rationellt ordnat. Att intetdera är fallet torde kunna vitsordas av dem som känna till förhållandena. Skånska hovrätten bör då också komma i åtnjutande av samma förstärkning av arbetskrafterna såvitt angår ledamöterna som övriga hovrätter. Även om de i propositionen verkställda beräkningarna av det sammanlagda behovet av ledamöter i hovrätterna godtages, bör därför skånska hovrätten erhålla ytterligare åtminstone en ledamot. Då skäl knappast torde föreligga att låta någon ledamotsbefattning i hovrätten vara extra bör alltså antalet ordinarie ledamöter där — under förutsättning att de i propositionen gjorda beräkningarna av det totala behovet av utökning godtagas — bestämmas till 15 förutom presidenten. Nämnas må att hovrätten själv i sina petita räknat med 17 ordinarie ledamöter utom presidenten.

Under hänvisning till det anförda föreslå vi,

att riksdagen måtte besluta om höjning av antalet ordinarie ledamöter i hovrätterna i enlighet med vad ovan anförts.

Stockholm den 30 maj 1947.

K. Schlyter.

Thorwald Bergquist.
